

NEMACC Symposium

Maandag 29 april 2019

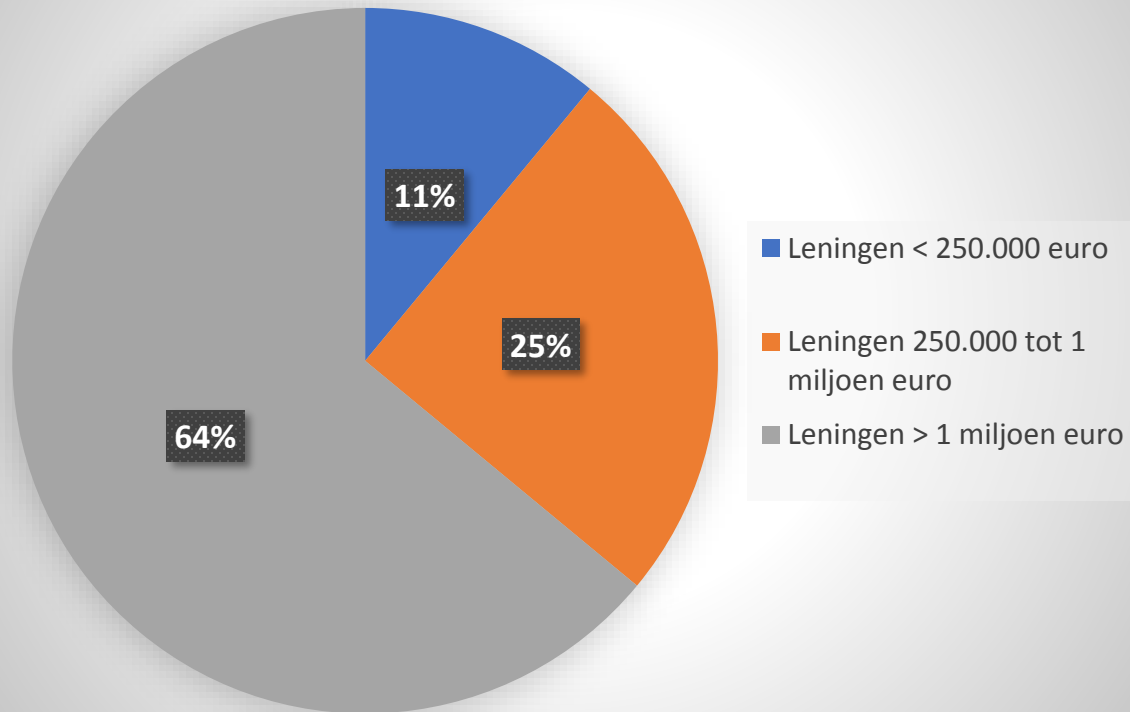
van 16.00 uur tot 18.00 uur

Financiering in het MKB

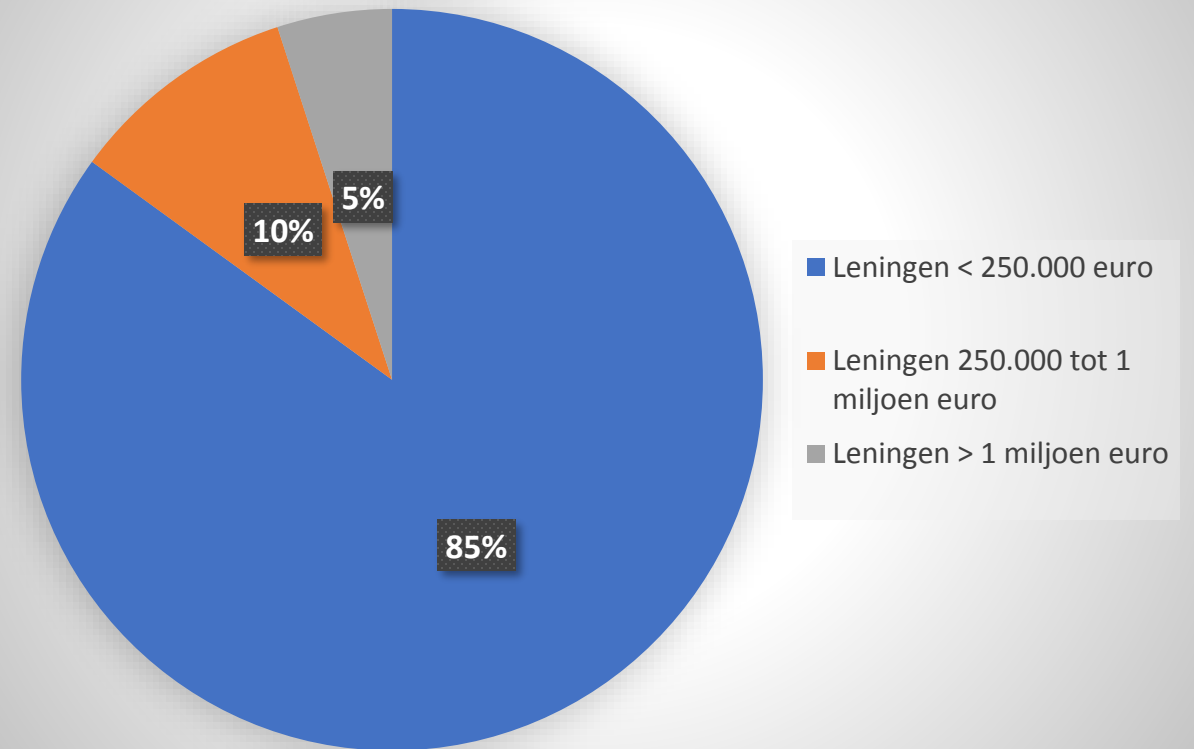
“Het eco-systeem van het financieringslandschap wordt de komende jaren volledig heringericht”

Kleinbedrijf veel kredieten weinig volume

Uitstaand MKB-kredietvolume

MKB-bedrijven met banklening

Wat moet een financieringsaanvraag bevatten?

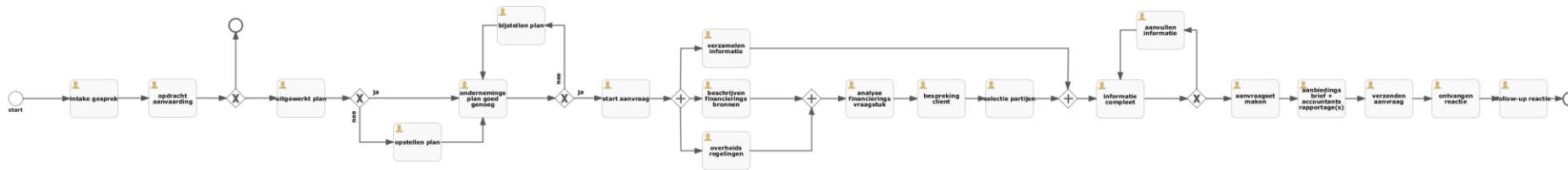
- Relevante persoonlijke gegevens van de ondernemer of de leden van het managementteam
- Een uittreksel KvK (maximaal 1 maand oud)
- Statuten B.V. of N.V.
- Starter:
  - Openingsbalans
  - IB-aangiften laatste 2 jaar (DGA of ondernemer)
- Jaarcijfers opgesteld door een accountantskantoor of administratiekantoor bij voorkeur via SBR
- Onderbouwing financieringsbehoefte en investeringen
- Prognose: Positief, gemiddeld en negatief scenario. Bij voorkeur opgesteld door een accountants- of administratiekantoor
- Het ondernemingsplan

NEMACC

Stappenplan begeleiding van een financieringsaanvraag door de mkb-accountant

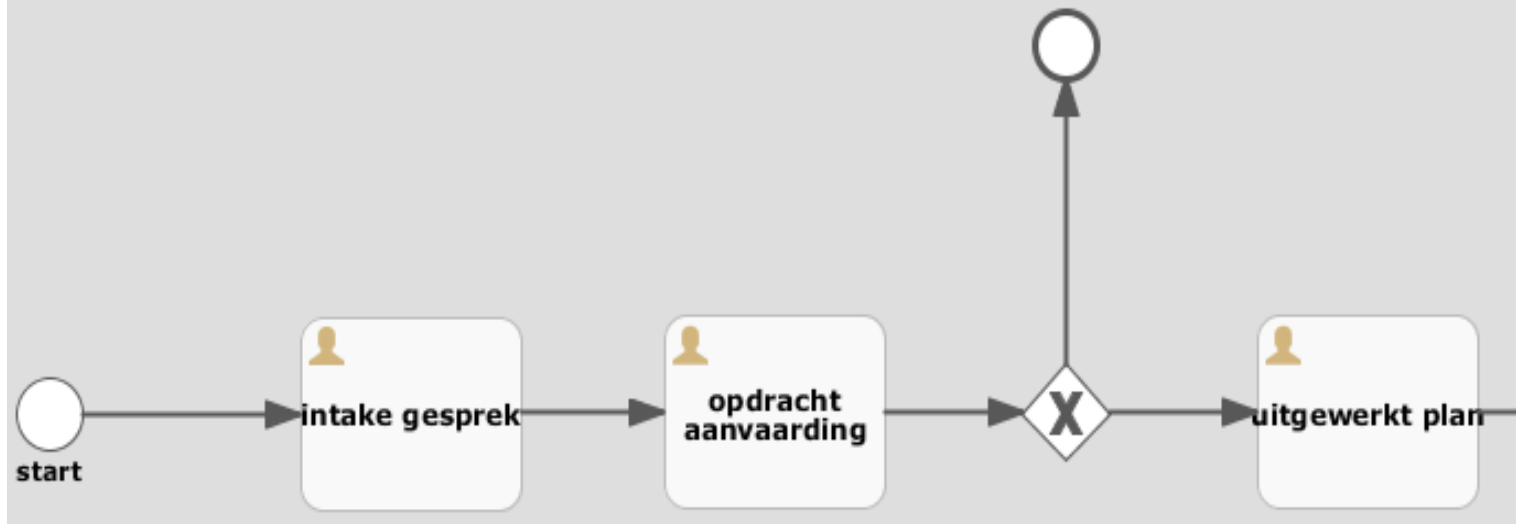
- Standaardproces (geen assurance)
- Basis NV-COS 4410

Het financieringsproces in kaart gebracht

Stappenplan (1)

1. Intakegesprek
2. Opdrachtaanvaarding
3. Beoordeel het plan dat de ondernemer tot nu toe heeft opgesteld
  - a. De ondernemer
  - b. De onderneming
  - c. De financiële paragraaf

NEMACC

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

ESAA Erasmus School of
Accounting & Assurance
Erasmus

Stap 1: Intakegesprek

- Nieuwe klant of bestaande klant?
- Wat doet u?
- Wat is uw ondernemersdroom?
- Wat wilt u financieren?
- Hoeveel wilt u financieren?
- Heeft u al een geschreven plan?
- Bent u al bij de bank geweest?
- Heeft u zich al georiënteerd?
- Waar denkt u zelf aan?

Stap 2: Opdrachtaanvaarding (1)

Inleiding brief

U heeft ons opdracht gegeven tot het samenstellen van de financiële paragraaf van het ondernemingsplan van ... *naam entiteit* betreffende de periode ... *periode van onderzoek*. Zoals overeengekomen zal de toekomstgerichte financiële informatie bestaan uit ... *elementen van toekomstgerichte financiële informatie*. Voorbeelden van elementen van toekomstgerichte financiële informatie zijn: omzetprognose, exploitatiebegroting.

Stap 2: Opdrachtaanvaarding (2)

Opdracht

Wij zullen op basis van de door u te verstrekken gegevens de financiële paragraaf van het ondernemingsplan van ... *naam entiteit* betreffende de periode ... *periode van onderzoek* samenstellen. Voor alle duidelijkheid vermelden wij dat wij geen werkzaamheden uitvoeren die bij controle- of beoordelingsopdrachten van toepassing zijn. Derhalve wordt door ons geen zekerheid omtrent de financiële paragraaf van het ondernemingsplan verstrekt.

Stap 2: Opdrachtaanvaarding (3)

Verantwoordelijkheid accountant

Bij een samenstellingsopdracht ondersteunen wij u bij het opstellen en presenteren van de financiële paragraaf van het ondernemingsplan in overeenstemming met ... *grondslagen voor financiële verslaggeving*. Wij passen daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toe. Als slotstuk van onze werkzaamheden gaan wij door het lezen van de financiële paragraaf van het ondernemingsplan globaal na dat het beeld van de financiële paragraaf van het ondernemingsplan overeenkomt met onze kennis van ...*naam entiteit*.

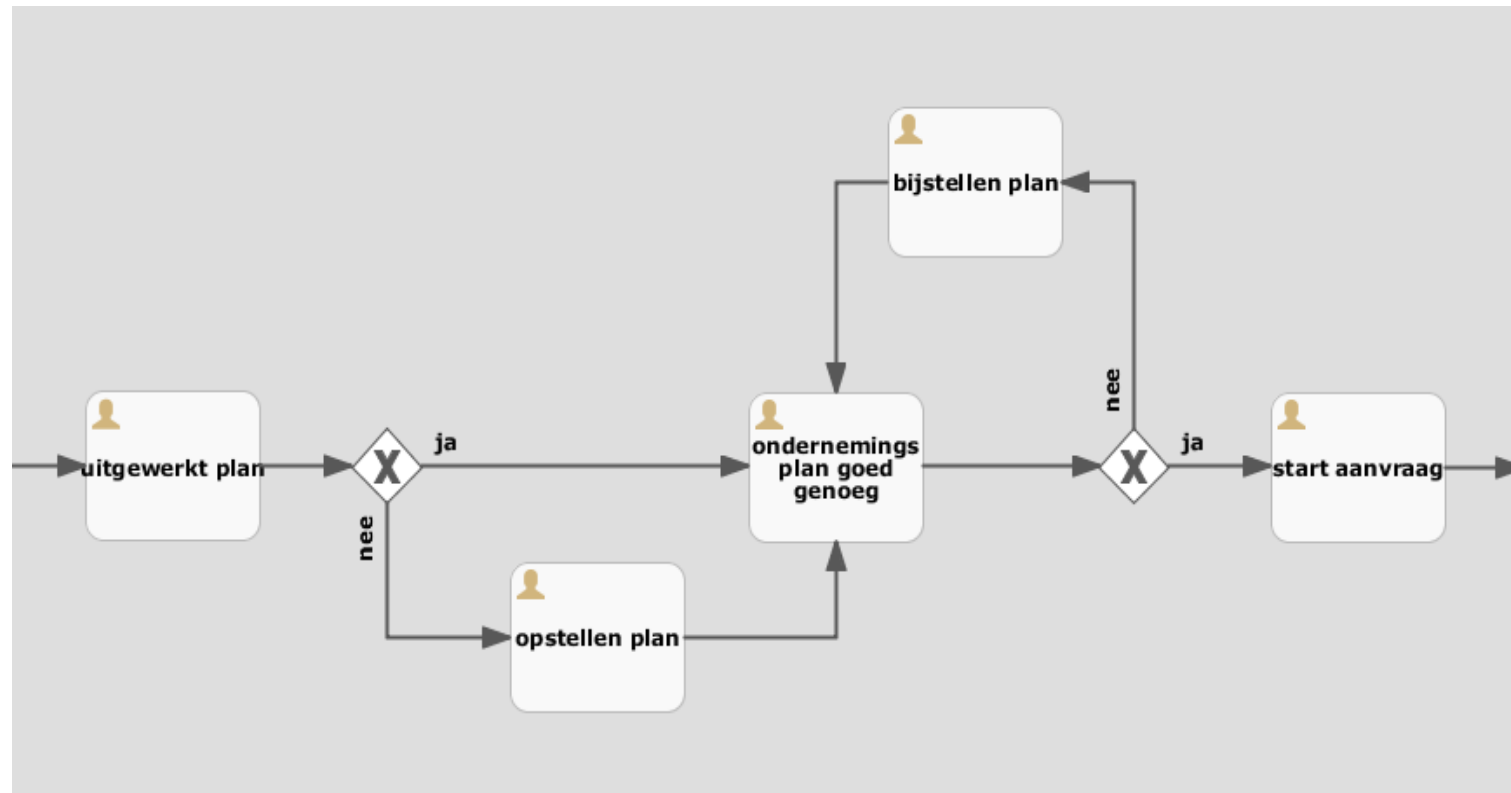
Stap 2: Opdrachtaanvaarding (4)

Overige

- WWFT-check
- Fraude
- Kring van gebruikers?
  - Bank
  - Crowdfundingsplatform
  - Informal investors

Stappenplan 2

4. Stel vast dat het ondernemerplan compleet is

Stap 3/4: Ondernemingsplan Vent

Check en bespreek:

- Een heldere presentatie van de ondernemer, zijn achtergrond en ervaring
- Een heldere omschrijving van zijn kernactiviteiten
- Het doel dat ondernemer de komende drie tot vijf jaar wil bereiken

Hulpmiddel:

- DISC-test

Stap 3/4: Ondernemingsplan Tent

Check en bespreek:

- Het onderscheidend vermogen van zijn onderneming
- De producten of diensten die hij als ondernemer levert
- Marktgegevens, trends en ontwikkelingen in de branche
- Een concurrentieanalyse
- De marketing- en sales aanpak
- De aanwezige risico's en maatregelen die de ondernemer neemt om die te mitigeren
- Omzetprognose inclusief onderbouwing

Stap 3/4: Ondernemingsplan Tent

Hulpmiddelen:

- [CBS StatLine](http://statline.cbs.nl/Statweb/) <http://statline.cbs.nl/Statweb/>
- [CBS in uw buurt](http://www.cbsinuwbuurt.nl/) <http://www.cbsinuwbuurt.nl/>
- [KvK Buurt Update](http://www.kvk.nl/buurtupdate) <http://www.kvk.nl/buurtupdate>
- [KvK data op maat](http://www.ondernemersplein.nl/onlineleren/maak-een-vliegende-start-met-data/Www.kvk.nl/dataopmaat) <http://www.ondernemersplein.nl/onlineleren/maak-een-vliegende-start-met-data/Www.kvk.nl/dataopmaat>
- [Innoveren met \(big\) data](http://www.ondernemersplein.nl/artikel/innoveren-met-big-data/) <http://www.ondernemersplein.nl/artikel/innoveren-met-big-data/>
- [Marktonderzoek](http://www.ondernemersplein.nl/ondernemen/marketing/marktonderzoek/info-en-advies/marktonderzoek/) <http://www.ondernemersplein.nl/ondernemen/marketing/marktonderzoek/info-en-advies/marktonderzoek/>
- Websites van banken
- Websites van brancheverenigingen

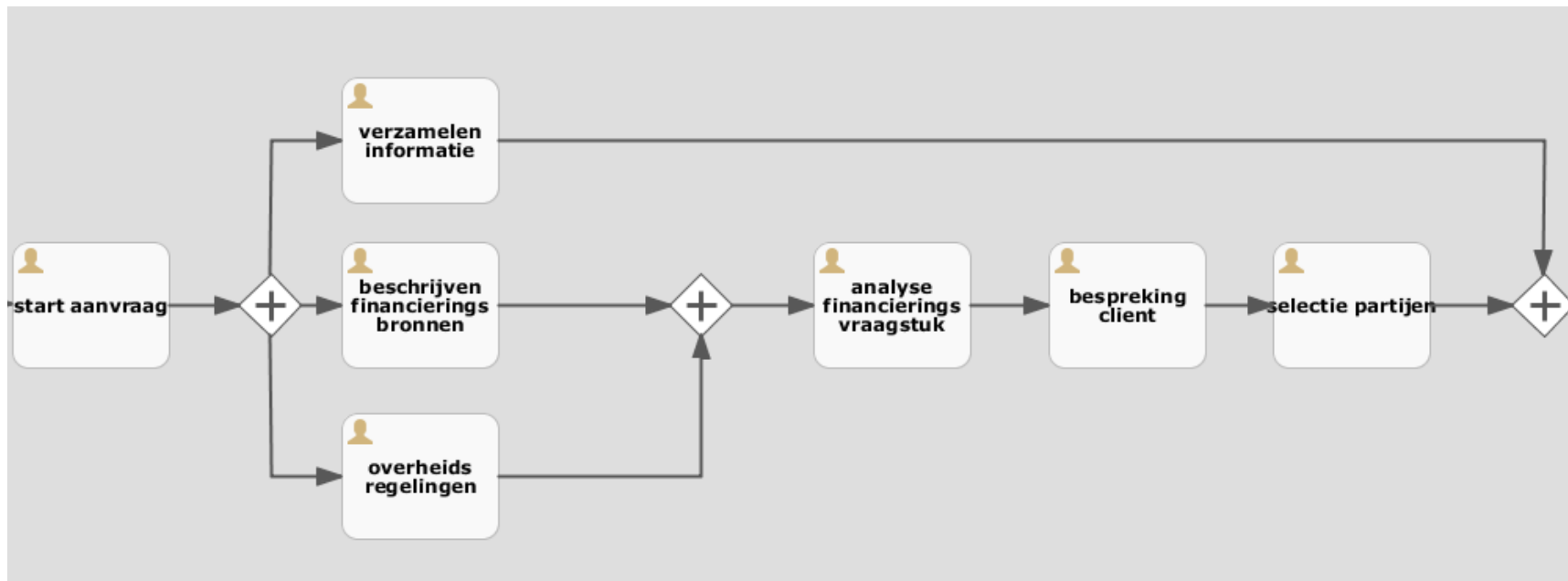
Stap 3/4: Ondernemingsplan Cent

Check en bespreek:

- Balans voor en na kredietverstrekking
- Exploitatiebegroting
- Toelichting kosten exploitatie
- Kasstroomoverzicht
- Privébegroting (ondernemer of DGA)
- Prognose: Positief, gemiddeld en negatief scenario. Voorkeur financiers: opgesteld door een accountants- of administratiekantoor

Stappenplan 3

5. Bepaal de financieringsdoelen en de financieringsfase
- 6a. Bepaal de financieringsbronnen
- 6b. Inventariseer de overheidsregelingen
- 6c. Verzamel de benodigde gegevens
7. Analyseer het financieringsvraagstuk
8. Bespreek dit met de cliënt
9. Maak definitieve keuze financieringspartijen

Stap 5a: Financieringsdoelen

1. bedrijfsmiddelen (bijvoorbeeld voor een machine, inventaris);
2. bedrijfsovername (waaronder goodwill);
3. eigen vermogen;
4. groeifinanciering (als de onderneming met meer dan 10% groei te maken krijgt);
5. herfinanciering (als de huidige financiering afloopt);
6. herstructurering (voor het financieren van een reorganisatie) ;
7. huisvesting (voor gebouwen, loodsen);
8. innovatie (als er sprake is van een compleet nieuw idee);
9. start bedrijf (iemand wordt ondernemer);
10. werkkapitaal (vaak zullen voorraden en debiteuren voor moeten worden gefinancierd).

Stap 5b: Financieringsfasen

- Pre-seed: Beginkapitaal
- Seed: Aanloopkapitaal
- Start: Aanloopkapitaal
- Groei: Ontwikkelkapitaal
- Expansie: Ontwikkelkapitaal
- Volwassenfase: Ontwikkelkapitaal

Stap 6a Financieringsbronnen

1. Hypotheek
2. Reguliere banklening
3. Rekening-courant
4. Lening vrienden en familie
5. Vooruitbetaling klanten
6. Leverancierskrediet
7. Financiële leasing
8. Kapitaalbreng eigenaren
9. Operational leasing
10. Achtergestelde lening
11. Ingehouden winst
12. Financiering via groep of holding (B.V./N.V.)
13. Kapitaalbreng derden
14. Overnamefinanciering
15. Investeringskrediet
16. Overbruggingskrediet
17. Factoring
18. Starterslening
19. Crowdfunding
20. Informal investor
21. Mezzanine-financiering
22. Business angel
23. Qredits Microfinanciering tot € 50.000
24. Qredits MKB-Krediet € 50.000 –
€ 250.000
23. Kredietunies

Slagingskans
 - zeer laag
 * laag
 ** redelijk
 *** goed

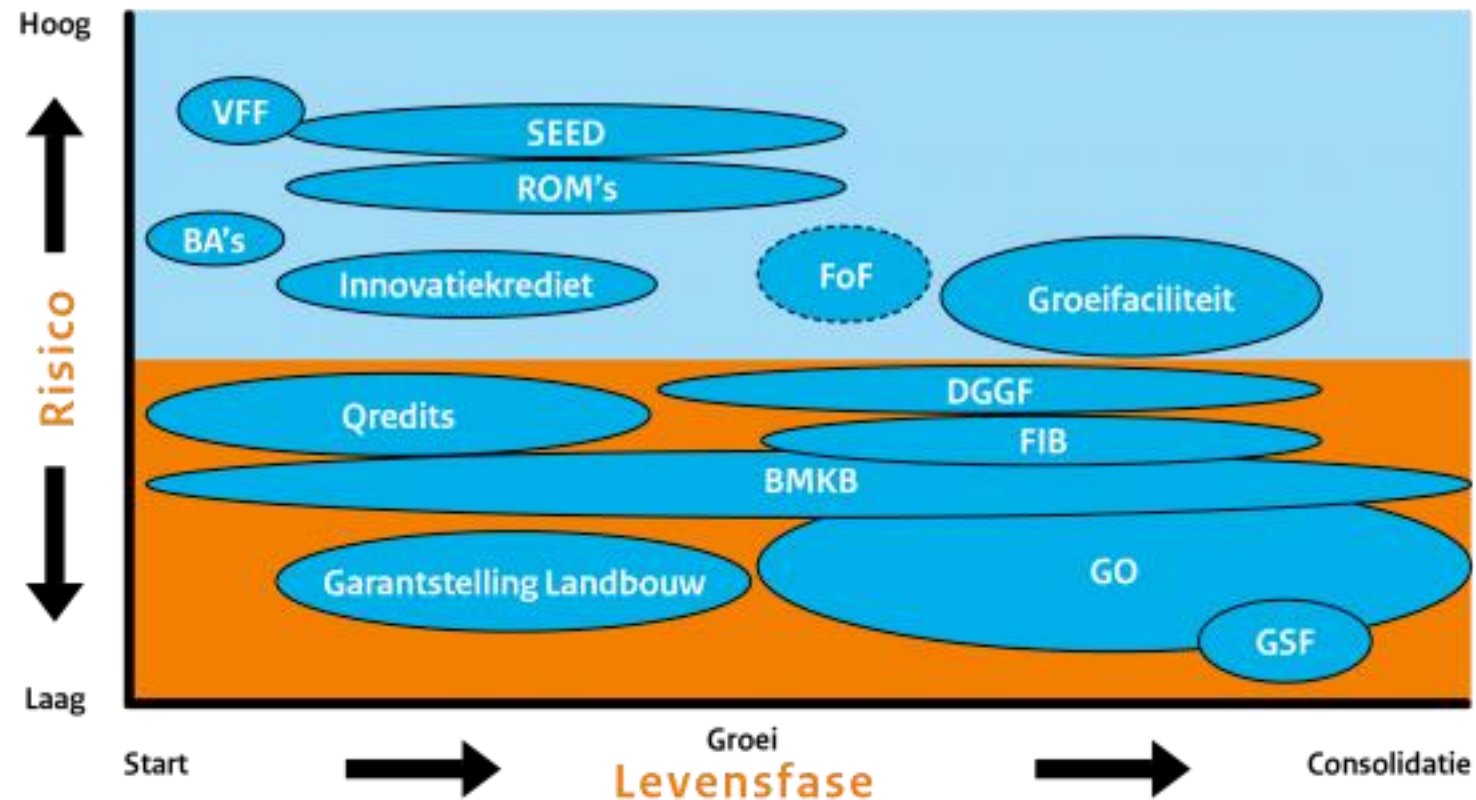
Financieringsbron	bedrijfsmiddelen	bedrijfsvername	eigen vermogen	groei-financiering	herfinanciering	herstructurering	huisvesting	innovatie	Start bedrijf	werkkapitaal
achtergestelde lening	***	***	-	***	**	***	**	***	***	-
bank reguliere lening	***	**	-	*	**	*	***		*	
bank rekening-courantkrediet	-	-	-	-	*	-	-	-	*	***
business angels en informal investors;	*	***	***	***		**		***	*	-
crowdfunding;	***	*	**	**	**	**	***	**	**	*
hypotheek;	-	-	-	-	-	-	***	-	-	-
investeringskrediet;	***	-	-	**	-	*	*	**	**	-
kapitaalbreng;	*	**	***	**	*	**	*	**	***	*
ketenfinanciering;					**					***
kredietunie;	***	*	-	**	*	*	**	*	**	-
factoring;	-	-	-	**	**	**	-	-	-	***
leasing financial	***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
operational leasing	***	-	-	-	-	-	-	-	-	*
lening familie en vrienden;	**	-	***	-	-	*	-	-	**	**
leverancierskrediet;	-	-	-	-	-	-	-	-	*	***
mezzaninefinanciering;	-	**	***	***	*	*	-	**	-	-
overbruggingskrediet;	-	***	-	**	**	**	-	-	-	-
overnamefinanciering;	-	***	-	-	-	-	-	-	-	-
participatiemaatschappijen;	-	*	**	***	*	*	-	***	**	-
risicokapitaal (venture capital/private equity)	-	**	***	***	*	*	-	***	*	-
credits microfinanciering tot € 50.000	***	-	-	-	-	-	-	-	***	**
credits MKB-krediet van € 50.000 tot € 250.000	***	***	-	*	*	*	**	*	-	**
voortbetaling klanten;	-	-	-	-	-	-	-	-	**	***

Stap 6b Overheidsregelingen

1. Kleinschalige investeringsafrek (KIA)
2. Milieuinvesteringsaftrek (MIA)
3. Innovatiekrediet
4. BMKB
5. WBSO
6. VAMIL
7. RDA
8. BBZ
9. Exportkredietgarantie
10. Groeifaciliteit
11. GO-regeling
12. SEED Capital Technostarters
13. Vroege fase financiering
14. Toekomstfonds

Stap 6b: Overheidsregelingen per fase

Financieringsoverzicht

Stap 7: Analyseer het financieringsvraagstuk

- Wat zijn de sterke punten?
- Wat zijn inconsistenties?
- Wat zijn de knelpunten?
- Wat zijn de oplossingsrichtingen?
- Welke partijen komen in aanmerking?
- Weeg de scenario's
- Onderbouwing financieringsbehoefte en investeringen

Stap 8: Bespreek resultaten met klant

- Resultaat van uw werkzaamheden
- De diverse opties die er zijn
- Uw aanbevelingen
- Uw advies
- De LOR

Stap 9: Maak definitieve keuze financieringspartijen

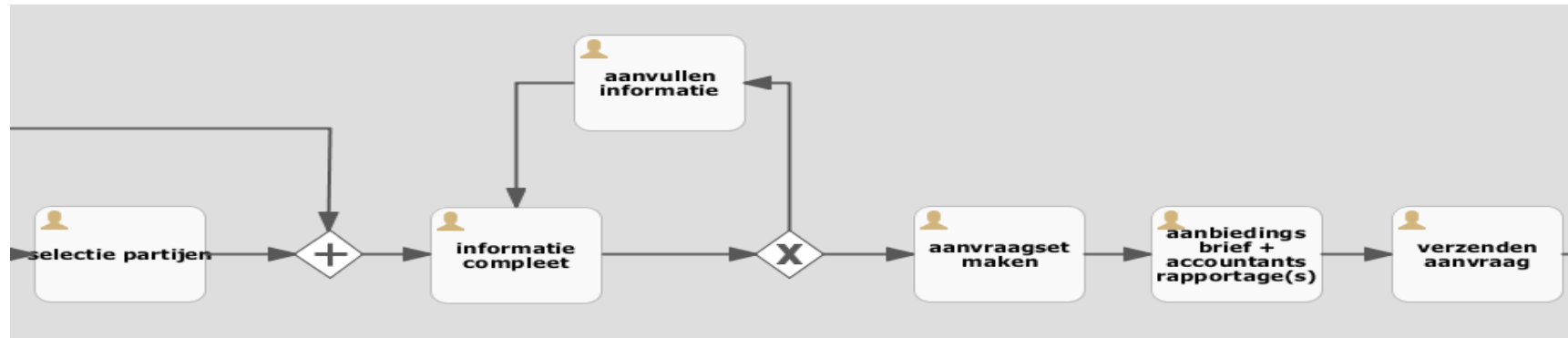
- Klant bepaalt definitieve keuze

Stappenplan (4)

10. Definitieve aanvraagset maken

11. Financieringsaanvraag gereedmaken voor verzenden

12. De aanvraag verzenden

Stap 10: Definitieve aanvraagset maken

De definitieve aanvraagset bestaat uit:

- Het ondernemingsplan
- Uittreksel KvK (maximaal 1 maand oud)
- Relevante persoonlijke gegevens – de CV -van de ondernemer(s)
- Statuten B.V. of N.V.
- V.O.F. of maatschapsakte
- Jaarcijfers opgesteld door een accountantskantoor of administratiekantoor bij voorkeur via SBR
- Onderbouwing financieringsbehoefte en investeringen
- Prognose: Positief, gemiddeld en negatief scenario.

Stap 11: Financieringsaanvraag gereedmaken voor verzenden

- Nog een laatste check
- Is alles compleet
- Dossier op orde
- Let op de AVG:
  - PDF
  - Elektronisch

Stap 12: De aanvraagset definitief verzenden

- Na twee weken nog geen reactie? Bel
- Indien (gedeeltelijke) afwijzing
  - Vraag waarom?
  - Vraag welke mogelijkheden er zijn voor een herbeoordeling.

Stap 13: Offertebeoordeling

- Komt de offerte overeen met wat gevraagd is?
- Check zekerheden
- Check rente
- Check aflossingstermijnen
- Check bijzondere voorwaarden
- Houd termijnen in de gaten

Pilot NBA en Fyndoo Advise

- Zie flyer

Dank voor uw aandacht

NEMACC

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants
NBA

ESAA Erasmus School of
Accounting & Assurance
Erasmus